

Dribli

A 168 óra 2015. január 29-i számában, a *Bajban a csodacsatár* című, Sárközy Tamással készült interjú alanya focihasonlattal mellé+főlé lő, billegve, ikszre játszva területet véd, s torzít közigazgatási alapelemekben. Téves a futball-szimbólum, sok a képtelenség az alkotmányjogi fejtegetésben és sántít a kormányzás felszínes, opportunistá bemutatása.

Csodacsatár helyett olyan játékos tűnik elő, aki a kettestől a tizenegyesig minden mezt magán hordana. Ő lenne a csapatkapitány, a bíró, az edző, a klubfőnök, az eredményjelző kezelője, a vezérszurkoló, a pénzeszsák és a szövetségi ellenőr is. Megtörtént, szólt a pálya széléről a mester: *Viktorka, ne tekeredj rá a labdára!* Meg se hallotta: nem most, már 20 éve sem. A „talaj egyre mélyebb” – szól Sárközy professzor. Ugyan már: a pálya lejtősen, 2/3:1/3 arányban van megosztva, unortodox módon krétázzák fel a pálya-jeleket, hogy a támadót segítse. Ez volna a - minden másra is kivetíthető - fair play? Tudom milyen érzés mérsékelt tehetséges focistának lenni, s ezt feldolgozni magamban és a csapatnál. Sosem késő belátni, a sport iránti alázattal fogadni ezt, ezért hiba és bűn a kései százmilliárdos kompenzálás.

A kormányzati oldalon zene a füleknek, önfelmentő magyarázkodás, hogy úgymond a „rendszerváltáskor elvetettük a sulykot”. Sárközy ehelyütt, sokadszor immár deresre húzza a „legerősebb” jogállamot, demokráciát, szabadságot. Ennek magánjogi tanári visszhangozása elmegy politikai hitvallásként, sör mellett kocsmában is búsonghat így a magyar. Alkotmányjogilag azonban ez hamis, téves, káros mantra. A demokratikus alkotmányosság kulcsfogalmai, s intézményei ugyanis teljes, befejezett, kész állapotot soha nem alkotnak. A diktatúra hiánya nem demokrácia, utóbbi pedig nem formák öncélú, bő vagy szűk halmaza. Mindezek tényét és igényt egyszerre jelenítenek, követelnek meg. Fejlődésük nem „soft weimarizálódás”. Demokratikus rendszerben éppen hogy a kiépült és garanciákkal övezett hatalom-megosztás véd meg az önkénytől, s ad irányt és hajtóerőt az alkotmányos tényezők kölcsönös, jóhiszemű együttműködésének. Mert vagy jogállam épül, formálódik nap mint nap, vagy a személyelvű diktatúra lopózik elő: ezek egymással fordított arányban állnak.

Közjogi tananyag, hogy a hatékony államiság és a demokrácia, a szabadság sem egymást kizáró vagy felváltó fogalmak. A „keményebb, katonásabb állam” (mint vallja Sárközy) valójában ideológiai-eszmei megalkuvás és öngól: morális engedmény is talán a „túlmozgásos”, kontrollt vesztett spíler számára. Szemben Sárközyvel az elnöki rendszer latolgatása nem formális kérdés, hanem vaskos közjogi próbakő. (Fél)elnöki rendszerben ugyanis nincs parlamenti felelősség: mely utóbbi elem kiiktatása az orbánizmus krédója. Fura módon itt a riporter többet megért (8 év) a dilemma lényegéből, mint beszélgető társa.

Sárközy Tamás egymást követő kötetei, eszmefuttatásai a kormányzás, a központi – és itt már az önkormányzati, s járási, területi – igazgatás minősítéséről eredendően felszínesek, zömmel tévesek, károsak. Itt érződik leginkább most is egy egyensúlyozó művész balanszírozása: jót is, kritikát is érdemes mondani, de azért ne fájjon nagyon. Centralizáció, kockázatvállalás, gyorsaság, határozott döntéshozatal – ilyen fogalmak repkednek az interjúban. Csakhogy, nem elsősorban, ill. nem ezekből, s főként nem önmagukban áll az igazgatás. Sárközy kötetei bőven időznek a struktúra dominóinak így vagy úgy történő összerakásán, kitérnek személyi konstellációkra, meg a büdzsé dolgaira – aztán kalap. De a sok felvázolt főhatósági ábra: mint egy keresztrejtvény. Kitölthető jól, rosszul, sehogy se, s lehet eleve hibás a váz.

Az igazgatásnak ciklust alkotó elemei vannak (tankönyv 26-28. oldalak, lásd pl. POSDCORB rendszer), így ezek zömének mellőzése felszínes felhőjáték, tévút. Egy utalás: ha pl. a tervezéstől a koordináción át a monitorizálásig és a visszacsatolásig tartó ív megtörik, pár fő elem elsikkad, az egész gyenge torzó marad. Miként a mű is, mely így nem szakmai kiskaté, hanem érdekes, olykor szellemes lektúr. Csak úgy ne járjunk vele, mint látjuk gyakran a gyepen: egy kötényt-cselért oda a ziccer. Kvázi Parkinson törvénye született, mely megpróbál közigazgatási törvényszerűség lenni. Isten óvjon attól, hogy munkahipotézisként, forgatókönyvnek alapul vegyék! Sárközyvel ellentétben vallom: dermesztő, mennyit züllött a közigazgatás, főleg csúcshozaton. Közhivatalnoki kritérium volt '89-től sokáig: legyen lojális. 2010-től: legyen lakáj is! Ez nem játék.

Kolláth György, Budapest